

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 4020
Tarih : 23.10.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 23/10/2019
Sayı: -120.10-E 00000555267

0000555267

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Üzerinden 64 yıl geçen 6-7 Eylül 1955 olaylarının sorumlularının ortaya çıkarılması, yaşanan can ve mal kayıplarının tespiti, mağdurların yaşadıkları yıkımın tüm boyutları ile irdelenmesi, geçmişle yüzleşmenin sağlanması ve buna ilişkin gerekli girişimlerin yapılabilmesi için çalışmalar yürütülmesi amacı ile Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz. 06.09.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye kısa tarihi boyunca pek çok katliama tanıklık etmiş ve her biri bir kırılma noktası olan bu elim olayların yaraları hala sarılamamıştır. Kuşkusuz ülke halklarının içine itildiği mevcut kutuplaşma iklimini besleyen bu durumun dönüm noktaları ve yaşanan travmaların ortaya çıkarılması ve geçmişle, hakikatlerle yüzleşmenin sağlanması acil ve elzemdir.

Kuşkusuz bu elim olaylardan birisi de 6-7Eylül hadisedir. Bilindiği gibi Atatürk'ün Selanik'teki evinde bir bomba patlamasıyla ilgili yalan haber, ilkin 6 Eylül 1955 günü saat 13.00 haberlerinde radyoda yayımlanmıştır. Ardından Demokrat Parti yanlısı İstanbul Ekspres gazetesi "Atamızın evi bombalandı" manşetiyle ikinci baskıyı yaptı. Bunun üzerine Kıbrıs Türktür Cemiyeti'nin öncülüğünde toplanan gruplar 6 Eylül akşamı yağma ve yıkıma başlamıştır. İlk saldırı saat 19.00'da Şişli'deki Haylayf Pastanesi'ne yapıldı. Ardından Beyoğlu, Kumkapı, Samatya, Yedikule, Adalar gibi gayrimüslimlerin yaşadığı birçok semtte önce Rumlar, ardından da Ermeni ve Yahudilere yönelik saldırılar düzenlenmiştir. Bu saldırılarda ise ne yazık ki emniyet pasif bir tutum sergilemiştir. Kuşkusuz devletin bu saldırılardaki edilgen tutumu saldırıların derinleşmesine, katmerlenmesine yol açmış ve saldırıyı düzenleyenlerin korunması toplumsal kırılmayı artırmıştır. 7 Eylül sabahına kadar süren saldırılarda aralarında kilise ve havraların da bulunduğu 5 binden fazla taşınmaz tahrip edilmiş ve milyonlarca dolarlık mal yağmalanmıştır. İstanbul'da bulunan 73 Rum Ortadoks kilisesinin tamamı ateşe verilmiştir. Olayların neticesinde Rumlar, büyük göç dalgalarıyla ülkeden ayrılmak durumunda kalmıştır.

Olayların başlangıç aşamasında dönemin İstanbul Valisi Prof. Dr. F. Kerim Gökay'ın derhal Emniyet Müdürünü aramasına rağmen, emniyet müdürünün sakin bir vaziyette, öyle bir vakanın olmadığı, olaya hâkim oldukları ve orduyu harekete geçirmeye gerek olmadığı yönündeki beyanı ise saldırının bilinçli bir şekilde planlandığına dair işaretler

0000555267

barındırmaktadır. Nitekim valinin ordunun harekete geçmesine ilişkin emri de s kalmış ve saldırıların gerçekleşmesine adeta cevaz verilmiştir. Yine kaynakları alan dönemin cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın olayların ardından gördüğü yıkım karşısında dönemin başbakanına söylediği "Adnan bu muydu yapacağın" sözleri meselenin ciddiyetini ifade etmesi bakımından mühimdir. Yine olayların tanıklarının ifade ettiği "vurun dediler, vurduk; kırın, dediler kırdık" şeklindeki anlatım meseleyi özetler niteliktedir.

Türkiye'nin yakın geçmişinde yaşanan Maraş Olayları, Çorum Olayları, Sivas Katliamı gibi ağır travmalar hakikatlerin araştırılmasını ve geçmişle yüzleşmeyi gerekli kılmaktadır. Keza **Hrant Dink, Rahip Santoro, Musa Anter** ve daha onlarca suikast ve cinayet de benzer etki ve nedenlerin bir neticesidir. 6-7 Eylül ve devamındaki katliamlar, saldırılar ve cinayetler bir bütünlük arz etmekte ve geçmişte yaşanan bu yıkımların araştırılmaması gelecekte benzer olayların yaşanacağı kaygısını yaşatmaktadır. Diğer yandan bilindiği gibi bütün hadiselerin evveliyatında basında ve günümüzde internette yaratılan dezenformasyon ve haber kirliliği açıkça hedef gösterme biçiminde gerçekleştirilmiştir. Yani bu tür toplumsal olaylar bir nevi basın-yayın organları ve kolluğun kolektif yaklaşımları ile vücut bulmaktadır.

Bu tür acı olaylara dair resmi bir girişimde bulunulmaması, bu olayların neden ve sonuçları ile ortaya çıkarılmaması ise mevcut kutuplaşma ve çatışmayı toplumun tümüne yayarak sürekli kılmakta, azınlıklara yönelik ayrımcılık ve şiddet eylemlerini tetiklemektedir. Aynı zamanda birbiri ile devamlılık arzeden ve geçmişte yaşanan yıkımların ortaya çıkarılarak sorumlularının yargılanmaması, sonrasında meydana gelecek olaylar açısından bir nevi teşvik niteliğinde olup bu bağlamda geçmiş olayların araştırılması elzemdir. Bu itibarla, 6-7 Eylül hadisesinin neden ve sonuçları ile ortaya çıkarılmalı ve zararların tazminine yönelik olarak da bir çalışma halk iradesinin yansıdığı bu parlamento çatısı altında yürütülmelidir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>Abdullah Koç</i>
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	<i>Filiz Kerestecioğlu</i>
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>Necdet İpekyüz</i>
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar Başaran</i>
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	<i>İmam Taşcier</i>
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	<i>Garo Paylan</i>
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>Mahmut Toğrul</i>
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat Çepni</i>
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>Ebrü Günay</i>
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	<i>Ayşe Sürücü</i>
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>Habip Eksik</i>
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>Hüseyin Kaçmaz</i>
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	<i>A. Şik</i>
15	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>Tuma Çelik</i>
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>Ridvan Turan</i>
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Şevin Coşkun</i>
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	<i>Mensur İşik</i>
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>Serpil Kemalbay</i>